

Psychometric Properties of the Turkish Version of the Tactile Biography Questionnaire: A Methodological Study

Songul Duran^{1,a,*}, Müge Coşgun^{2,b}, Özüm Erkin^{3,c}, Özlem Tekir^{4,d}

¹İzmir Demokrasi University, Faculty of Health Sciences, Nursing Department, İzmir, Türkiye.

²İzmir Demokrasi University, Faculty of Health Sciences, Nursing Department, İzmir, Türkiye

³İzmir Demokrasi University, Faculty of Health Sciences, Nursing Department, İzmir, Türkiye and Postdoc, Research Team member Academic and Clinical Research Unit, Southern California University of Health Sciences, United States.

⁴İzmir Demokrasi University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, İzmir, Türkiye

*Corresponding author

Research Article

History

Received: 10/07/2025

Accepted: 03/11/2025

Copyright

This work is licensed under
Creative Commons Attribution 4.0
International License

ABSTRACT

Purpose: The purpose of this study is to adapt the Touch Biography Scale (TBS) to Turkish and to examine the psychometric properties of this scale in terms of validity and reliability.

Method: 302 adults participated in the study. The participants were administered a sociodemographic information form, TBS and the Experiences in Close Relationships Inventory-II. Item analysis, principal component analysis and factor analysis were conducted to test the construct validity of the scale.

Findings: The results obtained revealed that the TBS adapted to Turkish consists of 25 items and three dimensions. These dimensions are defined as: (1) Touch experiences in childhood, adolescence and adulthood, (2) Tolerance and comfort towards interpersonal touch, (3) Interpersonal comfort level based on touch. It was determined that the three-factor model is suitable in terms of both validity and reliability. Significant negative relationships were found between all sub-dimensions of the DAS and the attachment avoidance dimension of the Experiences in Close Relationships Inventory-II. In addition, negative significant relationships were found between two sub-dimensions of the TBS and attachment anxiety.

Conclusion: The findings show that the TBS is a usable, valid and reliable measurement tool for adults in Turkish culture.

KEYWORDS: Touch, Reliability, Validity, Scale

Dokunma Biyografisi Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlaması: Geçerlik Güvenirlik Çalışması

Araştırma Makalesi

History

Received: 10/07/2025

Accepted: 03/11/2025

Copyright

ÖZ

Giriş: Bu çalışmada amaç, *Dokunma Biyografisi Ölçeği*'nin (DBÖ) Türkçeye kazandırılması ve bu ölçeğin geçerlik ile güvenilirlik açısından psikometrik özelliklerinin incelenmesidir.

Yöntem: Araştırmaya 302 yetişkin katılmıştır. Katılımcılara sosyodemografik bilgi formu, DBÖ ve *Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II* (YIYE-II) uygulanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliğini test etmek için madde analizi, temel bileşenler analizi ve faktör analizi yapılmıştır.

Bulgular: Elde edilen sonuçlar, Türkçeye uyarlanan DBÖ'nün 25 madde ve üç boyuttan oluştuğunu ortaya koymuştur. Bu boyutlar sırasıyla: (1) Çocukluk/Ergenlik/Yetişkin Dokunma Deneyimi, (2) Kişilerarası dokunuşlara karşı hoşgörü ve rahatlık, (3) Kişilerarası dokunuşta konfor olarak tanımlanmıştır. Üç faktörlü modelin hem geçerlik hem de güvenilirlik açısından uygun olduğu belirlenmiştir. DBÖ'nün tüm alt boyutları ile YIYE-II'nin bağlanma kaçınması boyutu arasında anlamlı düzeyde negatif ilişkiler bulunmuştur. Ayrıca, DBÖ'nün iki alt boyutu ile bağlanma kaygısı arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler saptanmıştır.

Sonuç: Elde edilen bulgular, DBÖ'nün Türk kültüründe yetişkin bireyler için kullanılabilir, geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Dokunma, Güvenilirlik, Geçerlilik, Ölçek

^a songul.duran@gmail.com
^c ozum.erkir@gmail.com

^b 0000-0002-2565-7784
^d 0000-0002-0977-2854

^b mugecosgun@outlook.com.tr
^d ozlemtekir_10@hotmail.com

^b 0000-0003-1673-882X
^d 0000-0001-5932-178X

Giriş

Duygusal dokunma, dokunulan kişi için yararlı etkileri olduğu öne sürülen bir kişilerarası dokunma biçimidir. Duygusal dokunma, genellikle çok hoş olarak deneyimlenen, cildin nazik ve yavaş okşanması anlamına gelir (Meijer ve ark., 2022). Dokunma, embriyoda ilk gelişen yaşlılıkta ise en son kaybolan duydur ve stres faktörlerine karşı endokrin ve otonom sinir sistemi reaktivitesinde yaşam boyu faydaları vardır (Kidd ve ark., 2023). Fetal büyümede dokunma fonksiyonlarının erken dönemde ortaya çıkması, başlangıçtaki dokunma deneyimlerinin bir organizmanın gelişimi ve olgunlaşması için çok önemli olduğunu gösterir (Spitoni ve ark., 2020). Araştırmalar şefkatli bakıcı dokunuşunun bebek gelişimiyle ilişkili beş alanda etkisinin olduğunu söylemektedir: somatosensör sistem, otonomik sistem, bağışıklık sistemi, ilişkisel bağlanma ve sosyal biliş (Carozza ve Leong, 2021).

Dokunma kendimizi algılamak, bedenin zihinsel temsillerini geliştirmek ve beden sahipliği duygusunu oluşturmak için önemlidir (Keizer ve ark., 2022). Genellikle "sevgi hormonu" olarak tanımlanan oksitosinin annelerin bebekleriyle ten tene temas kurduğunda arttığı bilinmektedir (Williams ve Turner, 2020). Yapılan bir çalışmada uyku öncesi duygusal dokunuşun uyku üzerinde olumlu etkileri olduğu belirlenmiştir (Dueren ve ark., 2023). Klinik ortamda prematüre bebeklere yapılan kısa dokunsal müdahalelerin kalp atış hızında hızlı ve sürekli bir düşüşe ve kan oksijenlenme seviyelerinde bir artışa neden olduğu saptamıştır (Manzotti ve ark., 2019). Hafif okşama, masaj ve el tutma şeklindeki üç yaygın dokunma türü ağrının giderilmesiyle ilişkilidir (Reddan ve ark., 2020). Samimi dokunuş aynı zamanda romantik partnerler arasında duyguları düzenlemede etkilidir. Örneğin, üzgün olduğunda partnerine olumlu dokunuş vermek ve almak, ruh halini olumlu yönde etkileyebilir ve hem dokunan kişi için hem de alan kişi için algılanan yakınlığı artırır (Wagner ve ark., 2020).

Sosyal dokunma, insan gelişiminde, yaşam boyunca sosyal ödülü, bağlılığı, bilişsel, iletişimi ve duygusal düzenlemeyi şekillendiren bir güçtür (Cascio ve ark., 2019). Bağlanma teorisine göre, birincil bakıcı(lar) ile yaşanan dokunma deneyimi, bireyin kendisi ve diğerleri hakkında dokunmaya yönelik tutumlarını oluşturur (Debrot ve ark., 2021). Dokunmanın yaşam boyu bağlanma ilişkilerinde önemli olduğu, aynı sosyal dokunuşun bireyin yaşamı boyunca farklı şekillerde deneyimleneceği ve dokunma deneyiminin gelişim süreci boyunca nörofizyolojik değişiklikler yarattığı bilinmektedir (Botero ve ark., 2020). Çocuklukta yaşanan sıkıntılar ve dokunmaya düşük düzeyde maruz kalma dokunma algısını etkilemektedir. Ayrıca mevcut fizyolojik ve duygusal durum, dokunma tercihlerini etkileyebilir. Örneğin, daha yüksek psikolojik sıkıntıya sahip bireyler, şefkatli dokunmaya daha çok ihtiyaç duymaktadır (Sailer ve Leknes, 2022).

Yaşamımız boyunca dokunma deneyimlerimiz aynı zamanda yaşamın ilerleyen dönemlerinde duygusal dokunuşu nasıl deneyimlediğimizi ve algıladığımızı da etkileyebilir. Bu anlamda, olumsuz olarak değerlendirilen kişilerarası dokunma deneyimlerinin belirli bir şekilde ortaya çıkması, daha sonra duygusal dokunsal uyarınları algılama ve bunlara tepki verme şeklimizi etkileyebilir (Beltrán ve ark.,

2020). Türk toplumuna uygun, duygusal dokunma deneyimlerindeki bireysel farklılıkları keşfetmek için tasarlanmış doğrulanmış bir araca rastlanamamıştır. Bu nedenle, Dokunma Biyografisi Ölçeği'nin geçerlik güvenirlik çalışmasının yapıpı Türkçeye kazandırılması, çalışmalarda kullanım açısından kolaylık sağlayacaktır. Sosyal dokunuştaki kültürel farklılıklar, ölçeğin farklı ulusal versiyonlarının madde sayısı ve faktör yapılarında doğal farklılıklara yol açmaktadır. Bu çalışmada Dokunma Biyografisi Ölçeği'nin Türkçe versiyonunu doğrulamayı amaçladık.

Gereç Ve Yöntem

Araştırmanın tasarımı

Bu metodolojik tanımlayıcı çalışma, Dokunsal Biyografi Ölçeğinin İngilizce'den Türkçe'ye uyarlanması ve yetişkinlerde psikometrik özelliklerinin araştırılması amacıyla planlanmıştır.

Örneklem

Veriler, Google form ile çevrimiçi anonim bir anket oluşturularak Mayıs- Aralık 2023 tarihleri arasında toplandı. Ölçek çalışmaları için örneklem büyüğü genelde 300 kişinin yeterli olduğu 50-400 arasında bu değerin değiştiği belirtilmiştir (Boateng ve ark., 2018; Carpenter ve Carpenter, 2018). Bu çalışmada çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden, yaşları 18 yaşın üstünde olan ve anadili Türkçe olan en az 300 kişiyi çalışmaya dahil etmeyi planlanmıştır. Örneklemi çalışmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden 302 birey oluşturmaktadır. Katılımcıların %80,5'i kadın (243 kişi), %54,7'si (165 kişi) bekarıdır. 142 kişi (%47) lisans mezunudur. 237 kişi (%78,5) ailesiyle birlikte yaşamaktadır. 173 kişinin (%57,3) çocuğu yoktur.

Veri toplama araçları

Veriler tanıtıcı bilgi formu Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II ve Dokunma Biyografisi Ölçeği ile toplanmıştır.

Tanıtıcı bilgi formu, 11 sorudan oluşmuştur (sosyodemografik özellikler ve COVID-19 sürecine ilişkin sorular yer almaktadır.)

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II (YIYE-II)

Bu envanter, yetişkin bireylerin bağlanma stillerini belirlemek amacıyla Fraley ve çalışma arkadaşları (2000) tarafından geliştirilmiştir (Fraley ve ark., 2000). Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışmaları Selçuk, Günaydın, Sümer ve Uysal (2005) tarafından gerçekleştirilmiştir. Envanter, bireylerin romantik ilişkilerindeki bağlanma örüntülerini değerlendirmeyi hedeflemektedir.

Toplamda 36 maddeden oluşan ölçek, iki alt boyut içerir: 18 madde kaygılı bağlanma düzeyini, diğer 18 madde ise kaçınmacı bağlanma eğilimini ölçmektedir. Katılımcılar, ifadeleri 7 dereceli Likert tipi bir ölçek üzerinden değerlendirir (1 = "Kesinlikle katılmıyorum"dan 7 = "Tamamen katılıyorum"a kadar).

Yapılan psikometrik analizler sonucunda, kaçınma alt boyutunun iç tutarlılık katsayısı (Cronbach alfa) 0,90, kaygı alt boyutunun ise 0,86 olarak belirlenmiştir. Ayrıca test-tekrar test güvenirlik analizlerinde, kaçınmacı bağlanma için 0,81, kaygılı bağlanma için 0,82 düzeyinde yüksek güvenirlik

değerlerine ulaşılmıştır. Ölçekten elde edilen toplam puanlar 36 ile 252 arasında değişmektedir ve puanların artması, bireyin bağlanma stiline daha kaygılı veya daha kaçınmacı bir

yapıda olduğunu göstermektedir (Selçuk, E., Günaydın, G., Sümer, N., Uysal, 2005).

Tablo 2. Dokunsal Biyografi Ölçeği Faktör Analizi Bulguları
Tables 2. Tactile Biography Questionnaire factor analysis findings

Faktörler		Faktör boyutu	Kişilerarası Dokunuşta Rahatlık/Hoşgörü	Kişilerarası dokunuşta konfor
	Çocukluk/Ergenlik/Yetişkinlik dönemi dokunma deneyimi			
3- Çocukluğumda ebeveynlerim/bakıcılarım beni takdir etmek veya olumlu bildirim vermek için vücut temasında (örneğin: okşama, sarılma, vb) bulunurlardı.	0.874			
1- Çocukluğumda aile bireylerinden (ebeveyn/bakıcı) duygusal temas aldım.	0.828			
2-Çocukluğumda ebeveynlerim/bakıcılarım hastalandığımda veya sıkıntılı olduğumda beni rahatlatmak için vücut temasında (örneğin: okşama, sarılma, vb) bulunurlardı.	0.824			
9a- Çocukluk çağında hangi sıklıkta duygusal temas deneyimlediğinizi belirtiniz.	0.819			
4-Çocukluğumda arkadaşlarımdan/kardeşlerimden duygusal temas aldım.	0.818			
9b-Ergenlik (adolesan) çağında hangi sıklıkta duygusal temas deneyimlediğinizi belirtiniz.	0.791			
20-Geçmişimde gördüğüm duygusal temas miktarından memnunum.	0.790			
7-Yetişkin hayatımda yakın arkadaşlarımdan veya aile bireylerimden duygusal temas aldım.	0.743			
24a. Hayatınızın çocukluk döneminde, yakın ilişkilerinizde tecrübe ettiğiniz duygusal temas miktarıyla ilgili ne kadar mutlusunuz?	0.671			
24b. Hayatınızın ergenlik (adolesan çağ) döneminde, yakın ilişkilerinizde tecrübe ettiğiniz duygusal temas miktarıyla ilgili ne kadar mutlusunuz?	0.645			
8- Yetişkin hayatımda yakın arkadaşlarıma veya aile bireylerime duygusal temasta bulundum.	0.641			
9c- Yetişkinlik döneminde hangi sıklıkta duygusal temas deneyimlediğinizi belirtiniz.	0.607			
21- Geçmişimde diğer bireylere gösterdiğim duygusal temas miktarından memnunum.	0.581			
22.d. Lütfen aşağıda yer alan yakın (romantik olan veya olmayan) ilişkilerde kişilerarası duygusal temas türleriyle ilgili ne kadar rahat hissettiğinizi belirtiniz.[Sarılma]			0.818	
22e. Lütfen aşağıda yer alan yakın (romantik olan veya olmayan) ilişkilerde kişilerarası duygusal temas türleriyle ilgili ne kadar rahat hissettiğinizi belirtiniz.[Okşama]			0.816	
22c. Lütfen aşağıda yer alan yakın (romantik olan veya olmayan) ilişkilerde kişilerarası duygusal temas türleriyle ilgili ne kadar rahat hissettiğinizi belirtiniz. [22.c. Diğer kişiyi rahatlatmak için koluna veya ön koluna dokunma]			0.806	
22a. Lütfen aşağıda yer alan yakın (romantik olan veya olmayan) ilişkilerde kişilerarası duygusal temas türleriyle ilgili ne kadar rahat hissettiğinizi belirtiniz. [22.a. El ele tutuşma]			0.778	
22b. Lütfen aşağıda yer alan yakın (romantik olan veya olmayan) ilişkilerde kişilerarası			0.774	

duygusal temas türleriyle ilgili ne kadar rahat hissettiğinizi belirtiniz. [22.b. Omuza kol atma]	0.758
22.f. Lütfen aşağıda yer alan yakın (romantik olan veya olmayan) ilişkilerde kişilerarası duygusal temas türleriyle ilgili ne kadar rahat hissettiğinizi belirtiniz. [22.f. Masaj yapma]	
24c. Yakın ilişkilerinizde, hayatınızın farklı dönemlerinde tecrübe ettiğiniz duygusal temas miktarından ne kadar mutlusunuz?	0.506
15- Kişisel geçmişimde duygusal teması (örneğin sarılma, okşama, kola hafifçe dokunma) yakın hislerimi paylaşma yöntemi olarak kullandığımı düşünüyorum.	0.721
13-Sıkıntılı olduğumda yakın olduğum birinden rahatlatıcı vücut teması almaktan (örneğin sarılma) her zaman hoşlanmışımdır.	0.676
14- Arkadaşlarıma/aile bireylerime sarılarak veya ellerine/kollarına dokunarak onları rahatlatmayı her zaman kolay bulmuşumdur.	0.635
12-Yakın olduğum birinin beni okşamasından/temasta bulunmasından her zaman hoşlanmışımdır.	0.620
16- Büyürken, stresli bir durumla karşılaştığımda ebeveynlerime/bakıcılarıma gidip duygusal temas arayışında (sarılma, kucaklama, okşama) olurdum.	0.544
Temel Bileşen Analizi	

Dokunma Biyografisi Ölçeği

Ölçeğin orijinali Beltrán ve arkadaşları tarafından yapılmıştır (Beltrán ve ark., 2020). Anket, 5 puanlık Likert ölçeğinde derecelendirilmiş 28 maddeden oluşmaktadır (1 "Asla" ile 5 "Çok sık" arasında değişmektedir). Maddeler 4 farklı alanda gruplandırılmıştır: 1. Çocukluk / Ergen Dokunma Deneyimi 10 madde (örneğin, "Çocukken aile üyelerinden / ebeveynlerden / bakıcılardan duygusal dokunuş aldım"); 2. Kişilerarası Dokunuşta Rahatlık 6 öge (örneğin, "Yakın (romantik ve romantik olmayan) ilişkilerde okşama / okşama dokunuşuyla ne kadar rahat hissediyorsunuz"); 3. Kişilerarası Dokunuşa Düşkünlük 5 madde (örneğin, "Yakın olduğum birinden okşama almayı her zaman sevmişimdir"); 4. Yetişkinlere Dokunma Deneyimi 7 öge (örneğin, "Yetişkin hayatımda yakın arkadaşlara veya aile üyelerine duygusal dokunuşlar verdim"). Ölçek 3 ters puanlanmış maddeye sahiptir. Orijinal çalışma, Dokunma Biyografisi Ölçeği'nin Cronbach α değerleri 0,73 ile 0,94 arasında değişen iyi psikometrik özelliklerini bildirmiştir (Beltrán ve ark., 2020). Türkçe versiyon 3 alt boyuttan (1) Çocukluk/Ergenlik/Yetişkin Dokunma Deneyimi, (2) Kişilerarası dokunuşlara karşı hoşgörü ve rahatlık, (3) Kişilerarası dokunuşta konfor oluşmuştur. Faktör 1'de yer alan maddeler: 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9a, 9b, 9c, 20, 21, 24a, 24b; Faktör 2'de yer alan maddeler: 22a, 22b, 22c, 22d, 22e, 22f, 24 ve Faktör 3'te yer alan maddeler: 12, 13, 14, 15, 16'dır (Tablo 2).

Prosedür

Dokunma Biyografisi Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması ve kullanılması için e-posta yoluyla ölçeği geliştiren yazardan mail ile izin alınmıştır.

Bu araştırma prosedüründe Beaton ve arkadaşları tarafından geliştirilen prosedür izlenerek geri çeviri işlemi

yapıldı. Öncelikle İngilizce'den Türkçe'ye çeviri İngilizcesi iyi düzeyde olan ve anadili Türkçe olan üç kişi tarafından yapılmıştır. Makalenin yazarları çevirilerin bir sentezini yapmış ve ardından Türkçe'den İngilizce'ye iki çeviri, çeviri firması tarafından yapılmıştır. Daha sonra orijinal çevirileri, geri çevrilmiş versiyonları bir Türk dili uzmanı tarafından kontrol edilmiştir. Bir ölçeğin kapsam geçerliliğinin belirlenmesinde en az üç uzmanın görüşüne başvurulmalıdır (Almanasreh et al., 2019). Ölçeğin değerlendirilmesi için Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı'ndan beş öğretim üyesine başvurulmuştur. Ölçeğin taslak formu ve orijinal İngilizce versiyonu uzmanlara verilmiş ve maddelerin uygunluğunu değerlendirmek için ölçeği 1'den 4'e kadar (1=hiç uygun değil, 4=tamamen uygun) puanlamaları istenmiştir. Bu puanlar içerik geçerlilik indeksi (CVI) kullanılarak değerlendirilmiştir. Daha sonra ölçeğin taslak formu uzman görüşleri doğrultusunda yenilenmiştir. Ölçeğin son haline yazarlar tarafından gelen geribildirimlerle karar verilmiştir.

Çalışmanın Etiği

Bu çalışmanın gerçekleştirilebilmesi için öncelikle bir üniversitenin Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (Etik no:2023/03-09 Gün: 01.03.2023) etik onayı alınmıştır. Online olarak doldurulan anketler için araştırma formunda çalışmayı katılmayı kabul ediyorum onam kutusu yer almış bu onamı vermeyenler anketi cevaplayamamıştır.

Verilerin Analizi

Veriler IBM SPSS 25.0 yazılımı ve AMOS 25.0 istatistik programları ile analiz edildi. Verilerin normal dağılım gösterdiği Kolmogorov-Smirnov testi ile belirlendi. DBÖ Türkçe versiyonunun geçerliliğini belirlemek için kapsam geçerliliği ve yapı geçerliliği analizleri kullanılmıştır. İçerik

geçerliliği için I-CVI ve S-CVI Davis tekniği kullanılarak hesaplanmıştır.

Geçerlilik

Verilerin normal dağılımının değerlendirilmesi çarpıklık ve basıklık değerleri ile ele alınmıştır.

DBÖ'nin yapı geçerliliğini tespit etmek ve faktör yapısını ortaya koymak amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) yapılmıştır. Bu analiz iki amaca hizmet eder: birincisi, belirli bir modelin verilere ne kadar iyi uyduğunu değerlendirmek; ikincisi, eğer model iyi uyuyorsa, faktör(ler)in faktör yüklerini, varyanslarını ve kovaryanslarını ve gözlemlenen değişkenlerin artık hata varyanslarını tahmin etmek (Hox, 2021). Bu çalışmada bunun için temel bileşenler (principal components) ve varimax rotasyon yöntemleri kullanılmıştır. Bunun temel nedeni temel bileşenler yönteminin uygulamada en sık ve kolay kullanılan yöntem olması, varimax döndürme yönteminin ise faktörler arasında ilişki olduğu düşünüldüğünde kullanılmasıdır (Carpenter ve Carpenter, 2018; Schreiber, 2021). Faktör ağırlığı 0,30' ın

altında olan maddeler ve yükleri arasında 0,15 veya daha az fark olması kriter olarak belirlenmiştir. Literatürde belirtildiği gibi boyutların en az üç ila dört maddenin oluşturduğu kabul edilmiştir. AFA tarafından oluşturulan modelin orijinal ölçek yapısını açıklayıp açıklamadığını değerlendirmek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. Model uyumu degrees of freedom (df), χ^2/df , Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA), Comparative Fit Index (CFI), Goodness-of-fit index (GFI), Adjusted goodness-of-fit index (AGFI) ile değerlendirilmiştir (Marsh ve ark., 2020).

İç tutarlılık katsayıları bir kriter görevi görerek, ölçme aracının aynı kavramsal yapıyı yakalamadaki doğruluğuna ve ölçekteki maddelerin birbiriyle tutarlılık gösterip göstermediğine ilişkin fikir vermektedir. Ölçeğin iç tutarlılık analizleri Cronbach alfa ile yapıldı (Shrestha, 2021). Literatürde alfa iç tutarlılık katsayılarının 0,64-0,85 arasında yeterli olduğu 0,65-0,61 arasında orta düzeyde tatmin edici olduğu belirtilmiştir (Taber, 2018).

Tablo 1. Dokunsal Biyografi Ölçeği için Tanımlayıcı İstatistikler

Table 1. Descriptive statistics for the Tactile Biography Questionnaire

	Ortalama(StandartSapma)	%95 CI	Skewness	Kurtosis
Çocukluk/Ergenlik/Yetişkin Dokunma Deneyimi	33.16 (12.20)	31.72 34.48	-0.335	-0.543
Kişilerarası dokunuşlara karşı hoşgörü ve rahatlık	18.67 (6.92)	17.86 19.43	-0.504	-0.499
Kişilerarası dokunuşta konfor	20.04 (5.54)	19.40 20.66	-0.044	-0.696

Tablo 3. Dokunsal Biyografi Ölçeği için Belirlenen Uygunluk İndeksi Değerleri

Table 3. Conformity index values determined for Tactile Biography Questionnaire, normal and acceptable values

Uyum İndeksi	Normal Değerler	Kabul Edilebilir Değerler	Bulunan Değer
χ^2/SS	< 2	< 5	3.321
GFI	>0.095	>0.090	0.9
AGFI	>0.095	>0.090	0.9
CFI	>0.095	>0.90	0.9
RMSEA	< 0.05	< 0.08	0.08

χ^2 = Ki kare; SS = Standart Sapma; GFI = Uyum iyiliği endeksi; AGFI = Ayrılanmış uyum iyiliği endeksi; CFI = Karşılaştırmalı uyum endeksi; RMSEA = Yaklaşık hataların ortalama karekökü

Tablo 4. Üç faktör için Güvenilirlik Endeksleri

Table 4. Reliability indices for the three factors

	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3
Cronbach alpha	0.69	0.63	0.61

Tablo 5. DBÖ ile YIYE-II Arasındaki Korelasyonlar

Table 5. Correlations between TBQ and Experiences in Close Relationships-Revised (ECR-R)

	Çocukluk/Ergenlik/Yetişkin Dokunma Deneyimi		Kuşilerarası Dokunuşta Rahatlık/Hoşgörü		Kuşilerarası dokunuşta konfor	
	r	p	r	p	r	p
Bağlanmayla ilgili kaçınma	-0.423	0.000*	-0.445	0.000*	-0.413	0.000
Bağlanmayla ilgili kaygı	-0.182	0.002*	-0.171	0.003*	-0.107	0.062

*p<0.001

Bulgular

Bu çalışmada kapsam geçerlilik indekslerinin değerlendirilmesi için ölçek beş uzmana gönderilmiştir. Davis tekniği kullanılarak gerçekleştirilen değerlendirme, I-CVI aralığının 0,80–1,00 ve S-CVI aralığının 0,98 olmasıyla sonuçlandı; bu da uzmanlar arasında yüksek düzeyde bir anlaşma olduğunu göstermektedir.

DBÖ'nin tanımlayıcı istatistikleri (ortalama, Standart Sapma, varyans, çarpıklık ve basıklık) Tablo 1'de sunulmaktadır. Basıklık ve çarpıklık değerlerinin normal dağılımdan beklendiği gibi -1,5 ile +1,5 arasında yer alarak normal dağılım kriterlerine uyduğu saptanmıştır (Tablo 1).

Açımlayıcı Faktör analizinde Kaiser-Meyer- Olkin (KMO) örneklem yeterliliği 0,926 olarak bulunmuş ve örneklem büyüklüğünün Doğrulamalı Faktör Analizi için yeterli olduğu belirlenmiştir. Ayrıca Barlett testi sonucunda ($p=0,000$) maddeler arasındaki korelasyonun Doğrulamalı Faktör Analizi için yeterli olduğu belirlenmiştir.

Orijinal ölçekte yer alan çoktan seçmeli sorular (19, 23, 25 ve 26. Maddeler) Doğrulamalı Faktör analizine dahil edilmediği için bu çalışmada da bu maddeler Doğrulamalı Faktör Analizi analizine dahil edilmedi. Doğrulamalı Faktör Analizi sonucunda 25 maddeden oluşan DBÖ'nin üç faktörlü bir yapıdan oluştuğu ve bu 3 faktörün toplam varyansın %64,52'sini açıkladığı tespit edilmiştir (Faktör 1: Çocukluk/Ergenlik/Yetişkin Dokunma Deneyimi, Faktör 2: Kişilerarası Dokunuşta Rahatlık/Hoşgörü, Faktör 3: Kişilerarası dokunuşta konfor). Tablo 2'de maddelerin faktör yüklerine göre dağılımı ve faktör yükleri verilmiştir. Ölçekte yer alan üç maddenin faktör yükleri 0,30'dan düşük olduğu için ve bu maddeler iyi uyum endeksini olumsuz etkilediği için ölçekten çıkarılmıştır (11, 17 ve 18. Madde) (Tablo 2). Faktör 1'de yer alan maddeler: 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9a, 9b, 9c, 20, 21, 24a, 24b; Faktör 2'de yer alan maddeler: 22a, 22b, 22c, 22d, 22e, 22f, 24 ve Faktör 3'te yer alan maddeler: 12, 13, 14, 15, 16'dır (Tablo 2).

Başlangıçta varsayılan model verilere iyi uymuyorsa, araştırmacılar genellikle modeli post-hoc bir şekilde yeniden belirlemek isterler. Uyum tanımlama bilgilerine ve teorik gerekçelere dayanarak model revize edilir ve uyum iyiliğini veya modelin sadeliğini ve yorumlanabilirliğini geliştirmek amacıyla tekrar verilere uyarlanır (Shek & Yu, 2014). Bu çalışmada da model iyi uyum endeksi göstermediği için modifikasyon yapılmıştır. 2. Modelde model uyumluluk göstergeleri CFI= 0,90, IFI= 0,90, GFI= 0,90, AGFI= 0,90, $\chi^2 = 3, 22$, ve RMSEA 0,08 olarak saptanmıştır (Tablo 3). İç tutarlılık analizinde, üç alt ölçeğin tümü için kabul edilebilir düzeyde güvenilirlik endeksleri saptanmıştır (Tablo 4).

Tablo 5, Dokunsal Biyografi Ölçeği bileşenleri ile Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II anketinin alt ölçekleri arasındaki Pearson korelasyonlarını göstermektedir. Dokunsal Biyografi Ölçeği bileşenleri ile Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II faktörleri arasında güçlü anlamlı korelasyonlar bulundu ($p<0,001$), bu da başlangıçta iyi bir yapı geçerliliği olduğunu göstermektedir (Tablo 5).

Tartışma

Araştırmanın yürütüldüğü süreçte Türkiye'de genç yetişkinlere yönelik sosyal temas deneyimlerini ve tutumlarını ölçen bir ölçüm aracı araştırmacılar tarafından saptanamamıştır. Bu çalışmada Türk popülasyonunda kullanılmak üzere DBÖ'nin psikometrik özellikleri incelenmiştir. DBÖ ölçeğinin Türkçe versiyonunun geçerliliği, dil ve içerik geçerliliği yöntemi kullanılarak değerlendirilmiştir. İçerik geçerliliği ölçekte yer alan maddelerin uygunluğunu inceleyen Davis tekniği ile değerlendirilmiştir. Hem madde düzeyinde hem de ölçek düzeyinde İçerik Geçerlilik İndeksi (CVI) puanlarının 0,80'i aşması, uzmanların maddelerin Türk kültürüne iyi uyum sağladığı ve amaçlanan alanı yeterince temsil ettiği konusunda fikir birliğine vardığını göstermektedir. Bu çalışmada elde edilen KMO değeri 0,80 ile 0,89 arasında değişmiştir ve Bartlett küresellik testi $<0,001$ p değeriyle sonuçlanmıştır. Bu bulgular verilerin faktör analizine uygun olduğunu ve örneklem büyüklüğünün yeterli olduğunu göstermektedir. Ölçeğin orijinalinde (Beltrán ve ark., 2020) ve Çin'de geçerlik güvenirliğinde de KMO ve Bartlett küresellik testleri uygun sonuçlar yer almıştır (Yang ve ark., 2024).

Açımlayıcı faktör analizine ölçeğin orijinalinde de analize dahil edilmeyen dört soru alınmamıştır. Açımlayıcı faktör analizine dayalı olarak DBÖ'nin Türkçe versiyonu, toplam varyansın $>64,52$ 'sini açıkladığı ve üç maddede faktör yüklerinin 0,30 eşliğinin altında kaldığı belirlenmiştir. Yine bu üç madde ile iyi uyum endeksinin bozulduğu belirlenmiştir. DBÖ orijinal formu ile karşılaştırıldığında, üç faktörlü yapıyla karakterize edildi (Faktör 1: Çocukluk/Ergenlik/Yetişkin Dokunma Deneyimi, Faktör 2: Kişilerarası Dokunuşta Rahatlık/Hoşgörü, Faktör 3: Kişilerarası dokunuşta konfor). Ölçeğin Çin'de versiyonu 18 madde üç alt boyuttan oluşmuştur (Yakın Dokunmaya, Çocukluk Dokunmasına ve Günümüzdeki Olumlu Dokunmaya Karşı Tutum) (Yang ve ark., 2024). Ölçeğin İtalyanca versiyonunun ise ölçeğin orijinali ile benzer şekilde dört altboyuttan oluştuğu belirlenmiştir (Mariani Wigley ve ark., 2022).

Açımlayıcı Faktör Analiz ile belirlenen üç faktörlü yapısal geçerliliği doğrulamak amacıyla verilerin ikinci yarısında AMOS 25.0 kullanılarak Doğrulamalı Faktör Analizi yapılmıştır. Doğrulamalı Faktör Analizi sonuçlarına DBÖ'nin Türkçe versiyonu, Açımlayıcı Faktör Analizinde kurulan üç faktörlü yapıyı başarıyla doğrulamaktadır ve faktör yükleri gücü yansıtmaktadır (Rogers, 2022; Watkins, 2018). Doğrulamalı Faktör Analizinde modelin verilere uygun uyum sağlayıp sağlamadığını gösteren χ^2/df oranı, RMSEA, GFI, CFI, AGFI değerleri belirlenmiştir. İlk analizde bazı maddelerin benzer içeriğe sahip öğeler içerdiği için hataların kovaryansını dikkate alan değiştirilmiş bir Model 2, daha tatmin edici bir uyum gösterdi. Bu çalışmada χ^2/df oranı < 5 , RMSEA $<0,08$, GFI, CFI, AGFI değerleri $\geq 0,90$ ve RMSEA değeri $<0,08$ kabul edilebilir model uyumu göstermektedir (Marsh ve ark., 2020).

Ölçeğin iç tutarlık ve güvenilirliği, Cronbach alfa katsayısı ile belirlenmiştir. Bu çalışmada DBÖ'nin Türkçe versiyonunun alt boyutlarına ait Cronbach alfa katsayısı, 0,60'ın üzerinde bulunmuştur. Ölçeğin orijinal versiyonunda Cronbach alfanın 0,73 to 0,94 arasında değiştiği (Beltrán et al., 2020), Çince versiyonunda toplam Cronbach alfanın 0,917 olduğu (Yang et al., 2024) ve İtalyanca versiyonunda McDonald's Omega katsayısının 0,77- 0,88 (Mariani Wigley ve ark., 2022) olarak saptandığı belirlenmiştir. Bu değere göre çalışmamızın Cronbach alfa katsayısının 0,60'ın üstünde olması iç tutarlılığının kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermektedir (Kılıç, 2016; Taber, 2018).

Sonuç

DBÖ'nin Türkçe versiyonu, üç altboyut ve 25 madde içerir (Faktör 1: Çocukluk/Ergenlik/Yetişkin Dokunma Deneyimi, Faktör 2: Kişilerarası Dokunuşta Rahatlık/Hoşgör, Faktör 3: Kişilerarası dokunuşta konfor). Her bir alt ölçek için ortalama puan ölçek madde puanları toplanarak hesaplanır. 3 faktörlü model ile orijinal 4 faktörlü model arasındaki karşılaştırma, farklı kültürler arasında dokunma deneyimleri ve tutumları açısından önemli farklılıklar olduğunu göstermektedir. Ölçeğin Türkçe versiyonu yetişkin bireylerde iyi bir geçerlilik ve güvenilirliğe sahiptir. Bu ölçeğin sosyal dokunuş ile fiziksel ve zihinsel sağlık arasındaki ilişkiyi araştırmak için değerli bir araç olacağı düşünülmektedir. Ölçek çocukluk ergenlik ve yetişkinlik dönemindeki dokunsal deneyimi ele almak için kullanılabileceği gibi erken çocukluk dönemindeki dokunsal deneyimin yetişkinliğe yansımalarını da ele alabilir. Çocuk hemşireleri, psikiyatri hemşireleri dokunsal temasla ilişkili faktörleri ele alırken bu ölçeği kullanabilir. Duygusal temasın yetişkinliğe etkisini de ele alırken bu araç yararlı olabilir. Bu ölçek ile bağlanmanın çocukluk/ergenlik dönemindeki duygusal deneyimler ile ilişkisi, yetişkinlikte partner ilişkisi incelenebilir. Dokunuş deneyiminin bireyi nasıl etkilediği ele alınırken klinik hemşireleri bu ölçeği bir ölçme aracı kullanabilir. Hemşirelik pratiği açısından bakıldığında, bu ölçek sağlık çalışanlarının dokunma temelli iletişim becerilerini değerlendirmek ve geliştirmek için önemli bir araçtır. Dokunma, hemşire-hasta ilişkisinde güven, empati ve bakımın kalitesini artıran temel bir unsur olduğundan, ölçeğin kullanımı hemşirelerin klinik uygulamalarını güçlendirebilir. ayrıca, sosyal dokunuşun fiziksel ve ruhsal sağlığa ilişkisini ortaya koyacak çalışmalar, hemşirelik alanında dokunma temelli müdahalelerin planlanmasına ve eğitim programlarının zenginleştirilmesine katkı sağlayacaktır.

Bu yönüyle, ölçek yalnızca bireylerin dokunmaya ilişkin deneyimlerini ölçmekle kalmayıp, hemşirelik alanında hasta bakımında duygusal temasın rolünü daha derinlemesine anlamak için değerli bir araştırma aracı olarak kullanılabilir.

Finansal Destek

"Bu araştırma herhangi bir fonlama kuruluşu/sektöründen hibe almamıştır."

Çıkar Çatışması

"Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan etmektedir."

Kaynaklar

- Almanasreh, E., Moles, R., & Chen, T. F. (2019). Evaluation of methods used for estimating content validity. *Research in Social and Administrative Pharmacy*, 15(2), 214–221. <https://doi.org/10.1016/j.sapharm.2018.03.066>
- Beltrán, M. I., Chris Dijkerman, H., & Keizer, A. (2020). Affective touch experiences across the lifespan: Development of the Tactile Biography questionnaire and the mediating role of attachment style. *PLoS ONE*, 15(10 October), 1–20. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0241041>
- Boateng, G. O., Neilands, T. B., Frongillo, E. A., Melgar-Quinonez, H. R., & Young, S. L. (2018). Best practices for developing and validating scales for health, social, and behavioral research: A Primer. *Frontiers in Public Health*, 6(June), 1–18. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2018.00149>
- Botero, M., Langley, H. A., & Venta, A. (2020). The untenable omission of touch in maternal sensitivity and attachment research. *Infant and Child Development*, 29(2). <https://doi.org/10.1002/icd.2159>
- Carozza, S., & Leong, V. (2021). The role of affectionate caregiver touch in early neurodevelopment and parent–infant interactional synchrony. *Frontiers in Neuroscience*, 14(January), 1–11. <https://doi.org/10.3389/fnins.2020.613378>
- Carpenter, S., & Carpenter, S. (2018). Ten steps in scale development and reporting : A guide for researchers ten steps in scale development and reporting : A Guide for Researchers. *Communication Methods and Measures*, 12(1), 25–44. <https://doi.org/10.1080/19312458.2017.1396583>
- Cascio, C. J., Moore, D., & McGlone, F. (2019). Social touch and human development. *Developmental Cognitive Neuroscience*, 35, 5–11. <https://doi.org/10.1016/j.dcn.2018.04.009>
- Debrot, A., Stellar, J. E., MacDonald, G., Keltner, D., & Impett, E. A. (2021). Is touch in romantic relationships universally beneficial for psychological well-being? The role of attachment avoidance. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 47(10), 1495–1509. <https://doi.org/10.1177/0146167220977709>
- Dueren, A. L., Bowling, N. C., Vafeiadou, A., Madrid-Valero, J. J., Hammond, C., Gregory, A. M., & Banissy, M. J. (2023). Perspectives on interpersonal touch are related to subjective sleep quality. *Journal of Sleep Research*, 32(3), 1–14. <https://doi.org/10.1111/jsr.13766>
- Fraley, R. C., Waller, N. G., & Brennan, K. A. (2000). An item response theory analysis of self-report measures of adult attachment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78(2), 350–365. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.78.2.350>
- Hox, J. J. (2021). Confirmatory Factor Analysis. In B. JC & D. Forde (Eds.), *The Encyclopedia of Research Methods in Criminology and Criminal Justice: Volume II: Parts 5-8: Vol. II* (pp. 830–832). John Wiley & Sons, Inc. <https://doi.org/10.1002/9781119111931.ch158>
- Keizer, A., Heijman, J. O., & Dijkerman, H. C. (2022). Do transdiagnostic factors influence affective touch perception in psychiatric populations? *Current Opinion in Behavioral Sciences*, 43, 125–130. <https://doi.org/10.1016/j.cobeha.2021.09.006>
- Kidd, T., Devine, S. L., & Walker, S. C. (2023). Affective touch and regulation of stress responses. *Health Psychology Review*, 17(1), 60–77. <https://doi.org/10.1080/17437199.2022.2143854>
- Kılıç, S. (2016). Cronbach'ın alfa güvenirlik katsayısı. *Journal of Mood Disorders*, 6(1), 47–48.
- Manzotti, A., Cerritelli, F., Esteves, J. E., Lista, G., Lombardi, E., La Rocca, S., Gallace, A., McGlone, F. P., & Walker, S. C.

- (2019). Dynamic touch reduces physiological arousal in preterm infants: A role for c-tactile afferents? *Developmental Cognitive Neuroscience*, 39(August), 1–7. <https://doi.org/10.1016/j.dcn.2019.100703>
- Mariani Wigley, I. L. C., Pastore, M., Mascheroni, E., Tremolada, M., Bonichini, S., & Montiroso, R. (2022). Tactile Biography Questionnaire: A contribution to its validation in an Italian sample. *PLoS ONE*, 17(9 September), 1–16. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0274477>
- Marsh, H. W., Guo, J., Dicke, T., Parker, P. D., & Craven, R. G. (2020). Confirmatory Factor Analysis (CFA), Exploratory Structural Equation Modeling (ESEM), and Set-ESEM: Optimal balance between goodness of fit and parsimony. *Multivariate Behavioral Research*, 55(1), 102–119. <https://doi.org/10.1080/00273171.2019.1602503>
- Meijer, L. L., Hasenack, B., Kamps, J. C. C., Mahon, A., Titone, G., Dijkerman, H. C., & Keizer, A. (2022). Affective touch perception and longing for touch during the COVID-19 pandemic. *Scientific Reports*, 12(1), 1–9. <https://doi.org/10.1038/s41598-022-07213-4>
- Reddan, M. C., Young, H., Falkner, J., López-Solà, M., & Wager, T. D. (2020). Touch and social support influence interpersonal synchrony and pain. *Social Cognitive and Affective Neuroscience*, 15(10), 1064–1075. <https://doi.org/10.1093/scan/nsaa048>
- Rogers, P. (2022). Best practices for your Exploratory Factor Analysis: A factor tutorial. *Revista de Administracao Contemporanea*, 26(6). <https://doi.org/10.1590/1982-7849rac2022210085.en>
- Sailer, U., & Leknes, S. (2022). Meaning makes touch affective. *Current Opinion in Behavioral Sciences*, 44, 101099. <https://doi.org/10.1016/j.cobeha.2021.101099>
- Schreiber, J. B. (2021). Issues and recommendations for exploratory factor analysis and principal component analysis. *Research in Social and Administrative Pharmacy*, 17(5), 1004–1011. <https://doi.org/10.1016/j.sapharm.2020.07.027>
- Selçuk, E., Günaydın, G., Sümer, N., Uysal, A. (2005). Yetişkin bağlanma boyutları için yeni bir ölçüm: Yakın ilişkilerde yaşıntılar envanteri-II'nin Türk örnekleminde psikometrik açıdan değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 8(16), 1–11.
- Shek, D. T. L., & Yu, L. (2014). Confirmatory factor analysis using AMOS: A demonstration. *International Journal on Disability and Human Development*, 13(2), 191–204. <https://doi.org/10.1515/ijdh-2014-0305>
- Shrestha, N. (2021). Factor analysis as a tool for survey analysis. *American Journal of Applied Mathematics and Statistics*, 9(1), 4–11. <https://doi.org/10.12691/ajams-9-1-2>
- Spitoni, G. F., Zingaretti, P., Giovanardi, G., Antonucci, G., Galati, G., Lingardi, V., Cruciani, G., Titone, G., & Boccia, M. (2020). Disorganized attachment pattern affects the perception of affective touch. *Scientific Reports*, 10(1), 9658. <https://doi.org/10.1038/s41598-020-66606-5>
- Taber, K. S. (2018). The use of Cronbach's Alpha when developing and reporting research instruments in science education. *Research in Science Education*, 48(6), 1273–1296. <https://doi.org/10.1007/s11165-016-9602-2>
- Wagner, S. A., Mattson, R. E., Davila, J., Johnson, M. D., & Cameron, N. M. (2020). Touch me just enough: The intersection of adult attachment, intimate touch, and marital satisfaction. *Journal of Social and Personal Relationships*, 37(6), 1945–1967. <https://doi.org/10.1177/0265407520910791>
- Watkins, M. W. (2018). Exploratory Factor Analysis: A guide to best practice. *Journal of Black Psychology*, 44(3), 219–246. <https://doi.org/10.1177/0095798418771807>
- Williams, L. R., & Turner, P. R. (2020). Infant carrying as a tool to promote secure attachments in young mothers: Comparing intervention and control infants during the still-face paradigm. *Infant Behavior and Development*, 58(October 2019), 101413. <https://doi.org/10.1016/j.infbeh.2019.101413>
- Yang, L., Li, X., Xie, Z., & Shen, L. (2024). Reliability and validity of a simplified touch experiences and attitudes questionnaire for Chinese college students. *PLoS ONE*, 19(1 January), 1–15. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0295812>